

butlletí n^o2
mars 2008

EDITORIAL

Xina recull a Grècia la flama dels Jocs Olímpics i un cop més a la història dels Jocs, aquest moment serveix per atraure l'atenció de fets que sense haver-se solucionat, ja havien deixat de ser notícia.

L'entrada de la Xina al Tibet l'any 1950 sens dubte no és actualitat com tampoc ho és la revolta del 10 de març de 1959. Ens hem acostumat a sentir parlar del poble Tibetà a l'exili i a acceptar el silenci (no espiritual) que envolta sempre a la regió del Tibet.

Aquest 10 de març de 2008 també forma part de la història.

Es parla de diàleg, i paral·lelament Xina continua fent l'esforç de voler mostrar el seu potencial democràtic amb unes maneres essencialment no democràtiques. Tot porta el seu temps i sens dubte Xina haurà de demostrar amb fets que la seva accelerada integració a l'àmbit de l'economia mundial va acompanyada d'un compromís seriós d'aplicar una sèrie de canvis en els seus conceptes polítics i socials.

Esperem doncs, que l'esforç que s'ha fet per preparar aquests Jocs Olímpics pugui incloure la voluntat de negociar una sortida digna pel poble tibetà, i no tinguem que recordar-los amb més crespons negres.

Àsia es desvetlla i és en aquests moments un continent amb eferescència de cultures en transició i la ferma voluntat de protagonitzar el segle XXI.

Mercè Escrich

INDEX

CRUILLA	El último brahmán	2
	Oscar Pujol	
ACTES A DESTACAR		4
OPINIÓ	Nous veïns ens truquen a la porta.	6
	Ramon Viladomat	
Llibres / fotografia / cinema		7
	Avinash Pasricha , imatges	
POESIA	Adios a la India	8
	Chantal Maillard	
Redacció i edició	Mercè Escrich	

Edita: **Kalavana.Art.India.bcn**
Nova Delhi, mars 2008
kalavanamail@yahoo.es

CRUILLA

El último brahmán

por Óscar Pujol

Indólogo y Director Instituto Cervantes, Delhi

El último brahmán (*The last brahmin*) es el título de un libro sorprendente en el que se vierten las reflexiones de un pandit moderno del sur de la India, concretamente de la zona de Palanadu en Andhra Pradesh.

El libro es un recuento heterodoxo de la ortodoxia brahmánica. El pándit o el erudito brahmán, que dedica largas horas al estudio y a la recitación de los textos sánscritos, es un personaje paradigmático del universo indio que tiene a su cargo no sólo la producción de conocimiento, sino la transmisión del mismo a un linaje de discípulos. El pándit debía llevar una vida austera y no podía vender sus conocimientos a cambio de dinero, pues eso le convertía automáticamente en un comerciante, pero sí podía aceptar generosos donativos.

El brahmán era a menudo propietario de tierras y disfrutaba de una considerable riqueza, como es el caso de nuestro protagonista, aunque abundaban también los brahmanes empobrecidos. En todo caso, la figura del pándit entregado austeramente a sus estudios era todavía bastante conspicua en la India de los años setenta y ochenta.

A la paulatina desaparición de esta figura va dedicado este libro iconoclasta escrito por el hijo menor del último brahmán, Rani Siva Sankara Sarma. Sarma, un maestro de escuela, narra la historia de su padre Rani Narasimha Shastry que representa aquí la figura del último brahmán, depositario de una de las tradiciones más antigua del hinduismo, la de los brahmanes védicos y drávidas de Perurú. El último brahmán se aferra a un estilo de vida austero, dedicado al estudio y a la recitación; acérrimo defensor del sistema de castas desconfía por naturaleza de la modernidad y sus artilugios y aunque tiene dinero se niega incluso a comprar una radio para su esposa.

Estamos ante un tipo de brahmanes que no sólo ni fuman ni beben, sino que consideran un hábito nocivo la costumbre de tomar una taza té. La madre toma té en secreto y cuando el marido se entera estalla encolerizado, aunque posteriormente acabará bebiendo té de la mano de su esposa.

Por otro lado, la narración del hijo no se realiza desde la veneración tradicional, sino desde la ruptura colérica y reivindicativa de la modernidad: "Soy un ideólogo que cree en la erradicación del sistema de castas y un ateo de corazón. Yo soy aquel que ha declarado una permanente hostilidad a la cultura de mi padre". Lo que más recuerda de su padre no es su maravillosa erudición, sino que pegaba a su madre. Al igual que lo que más recuerda de su hermano mayor no es su gran capacidad oratoria y su aura de gurú, sino su desprecio por los ignorantes.

A pesar de esto el autor no adopta una visión unilateral del pasado, lo que hace que el libro sea aún más fascinante, ya que el disgusto explícito por la tradición se vuelve difuso al teñirse simultáneamente de una apreciación oculta y ambigua por un mundo en extinción; un mundo, que a pesar de sus injusticias y limitaciones, era ajeno al proselitismo religioso y a la codicia del mercado. Así, en cierto momento, el autor llega a ver en la figura de su padre a un rebelde, escondido bajo las normas del brahmanismo védico, mucho más radical que los reformadores actuales.

Rani Narasimha Shastry, el último brahmán, tiene ochenta años y se encuentra gravemente enfermo. Para los brahmanes ortodoxos las exequias o ritos funerarios son de una gran importancia. Sin embargo, ninguno de los dos hijos puede realizar las honras fúnebres. El hijo mayor se ha convertido al hinduismo y por lo tanto ha degenerado y no tiene la pureza ritual necesaria. El hijo menor, como hemos visto, es un ateo confeso que aspira a destruir el universo cultural del padre. Sin embargo él, el ateo, es el único testigo de la decadencia irremisible de una cultura antigua. El hermano mayor, convertido al hinduismo moderno, tiene un gran éxito como gurú y predica una religión más racional e igualitaria. Ocupado en su carrera religiosa ha abandonado la casa paterna. Sin embargo, el autor ejerce de maestro de escuela y permanece todavía en el hogar familiar.

Se nos revela entonces la existencia de una fractura en lo que hoy llamamos hinduismo. ¿Los brahmanes son hindúes?, se pregunta repetidas veces el autor del libro. Para el padre la respuesta es un rotundo no. Esta pregunta, que puede causar perplejidad tanto al extranjero como al indio, refleja en realidad un hecho histórico. El concepto de "hindú" nace con el establecimiento de los musulmanes en la India, que utilizaron la palabra persa *hindu* para distinguir a los indios musulmanes de los indios no musulmanes. Posteriormente con la llegada de los misioneros y de los administradores ingleses, la palabra *hindú* se utilizó para distinguir no sólo a los indios "hindúes" de los indios musulmanes, sino también de los cristianos, de los budistas, de los jainistas, de los sikhs...

Antes, pues, de la llegada de los musulmanes existía en la India un conjunto de prácticas religiosas distintas entre sí, que no se designaban con el nombre genérico de *hinduismo*, pero que en cierta manera pertenecían a un mismo espacio civilizacional. Muchas de estas doctrinas reclamaban un origen común en su adherencia formal a los vedas. Otras, como el budismo y el jainismo, se desmarcaban de cualquier posible relación con los vedas, aunque es evidente que se desarrollaron en un contexto cultural influenciado por la literatura védica. Por este motivo, los brahmanes ortodoxos que aparecen en el libro no se consideran a sí mismos hindúes y arguyen que las palabras *hindú* o *hinduismo* no aparece en las escrituras, sino que refleja un fenómeno moderno posterior a su dharma eterno.

En todo caso, la llegada primero de los musulmanes y después de los occidentales exacerbó el sentimiento de unidad y contribuyó a la formación del hinduismo moderno como una religión compacta, a la par con el Islam y el cristianismo; una religión reformada que al mismo tiempo respondía a las críticas de los misioneros y de los administradores coloniales. La élite bengalí jugó un papel primordial en la formación de este hinduismo reformado que crítica el sistema de castas y que adapta muchas de las enseñanzas antiguas a las exigencias de la modernidad. Es ésta, quizás, la forma más conocida de hinduismo y está representada por grandes maestros como

Ramakrishna, Vivekananda, Aurobindo y Radhakrishnan. Muchos académicos lo bautizan con el nombre de *neo-hinduismo* para distinguirlo del hinduismo anterior no reformado, encarnado aquí en el último brahmán. En este sentido los brahmanes ortodoxos que aparecen en el libro serían más radicales y reservarían la palabra *hinduismo* sólo para este hinduismo moderno.

Anterior a este hinduismo moderno sólo existía para ellos el dharma antiguo e imperecedero, el dharma védico centrado en el ritual y el estudio de los textos y no en la devoción a un Dios personal o en el ascetismo. Estos brahmanes védicos no visitaban los templos ni seguían ninguna vía devocional o de renuncia del mundo. Sus prácticas tenían lugar en la misma casa, no en el templo, y giraban en torno a los rituales domésticos, especialmente al amanecer y al anochecer; en torno a los ritos de los antepasados, al mantenimiento de los fuegos sagrados y al estudio, la recitación y la enseñanza. Los más radicales de entre ellos, como nos dice el libro, consideran incluso que las instituciones monásticas hindúes son en realidad de origen budista y que el mismo Shankaracharya estableció los órdenes de renunciantes por influencia búdica. Cosa que, ¿curiosamente?, coincide con la opinión de muchos orientalistas. Más tarde un gran número de brahmanes del antiguo orden aceptaron la reforma de Shankara que constituye hoy en día la columna vertebral del hinduismo tradicional.

Mientras que los últimos brahmanes que aparecen en el libro denostan al hinduismo moderno, especialmente en lo que concierne a las transgresiones de las normas de casta, es interesante que se deshagan en elogios por el Islam, argumentando que éste siempre fue respetuoso con el antiguo orden.

El último brahmán, a pesar de que es un libro decididamente mal escrito como indica el traductor, ofrece una lectura apasionante al abrirnos las puertas de un mundo antiguo y poco conocido que ofrece una imagen muy distinta del hinduismo actual y que muestra una vez más toda la complejidad de los fenómenos religiosos en la India.

ACTES A DESTACAR GENER 2008

Makar Sankranti

La celebració de Makar Sankranti (14 /15 gener) té com a punt de referència el moviment del sol (Surya) i la seva entrada a Capricorn (Makara). Senyala l'arribada de la primavera i és un dels dies més importants del calendari Hindu. Per aquest motiu, és un festival celebrat arreu del país però amb el nom i les costums adients a cada regió.

18.01.2008 a 20.01.2008 **Mumbai International Book Fair**

FEBRER 2008

FIRA DEL LLIBRE CALCUTTA (retalls de premsa)

TIMES OF INDIA
Kolkata Book Fair banned
Jan 29. 2008.

KOLKATA: Less than 24 hours before its inauguration, Calcutta High Court has banned the 33rd Kolkata Book Fair from being held on the Park Circus maidan on environmental grounds. The fair was to be held from January 29 to February 10

The verdict forced the Publishers and Booksellers Guild to do a rethink on the issue and came as a major embarrassment to Kolkata Municipal Corporation, which had taken the initiative to allow the fair to be held at the Park Circus maidan.....

The court verdict is a culmination of a long-drawn battle between

the environmentalists and the state on holding fairs at the Maidan, close to Victoria Memorial. In November 2003, the state had assured the court all fairs would be shifted from the Maidan and a permanent complex would come up on the Eastern Metropolitan Bypass.

...The Kolkata Book Fair in India is the largest book fair in the world with an annual attendance of 2.8 million people. The festival started in 1976 and was organized by the Publishers & Booksellers Guild. Every year, a focal theme country is given a large pavilion to showcase its countries' books and publishers. The United States was selected for 2008 and US Kolkata Literary Exchange (USKLE) was created to organize this event with the Consulate General of the United States of America in Kolkata. The bookfair was supposed to be held from January 30 to February 10, 2008.

Concerts "In Memory of Ustad Nasir Faiyazuddin Dagar"

07.02.08 – Concert a càrrec de Krishna Mohan Bhatt (sitar música hindustani), acompanyat per Ustad Akram Khan (percussió - tabla).

07.02.08 – Concert a càrrec de Ustad F. Wasifuddin Dagar (cant Dhrupad – música hindustani), acompanyat per Pt. Mohan Syam Sharma (percussió – pakhawaj). Organitzat pel India International Centre amb la col·laboració del Dagar Brothers Memorial Trust.

Tyagaraja Music Festival del 23 al 26 de febrer

Tyagaraja (1759-1847) és un dels components de la Trinitat de la música Carnàtica, nom amb qui els experts reconeixen als tres compositors que van crear el sistema actual d'aquesta música. (Tyagaraja, Shyama Shastri i Muttuswami Dikshitar)

Entre altres destacar la participació de: Subha Ganesan i Jayashree Ramnath (vocal); Kalanidhi Narayanan (dansa – expressió – Natya Ratna) Organitzat per Sree Shanmukhananda Sangeetha Sabha i Andhra Pradesh Bhawan

MARS 2008

1 al 9 de mars – “BOI MELA” CALCUTTA BOOK FAIR

02.03.08 – Concert a càrrec de Pandit Jasraj i Smt. Veena Sahasrabuddhe (vocal – música hindustani)
Shriram Shankar Lal Music Festival

03.03.08 – Pryadarsini Govind, recital de dansa
Bharatanatyam, organitzat per India Habitat Centre.

04.03.08 – Concert a càrrec de Ashwini Bhide Deshpande
(vocal – música hindustani).

6 i 7 de mars – Fourth Asian Women’s Film Festival,
organitzat per India Habitat Centre junt amb India
International Centre amb les projeccions de: Vijay; Sapne
Saakar Karo; Sahas; Hausla i Sahi Rah.

07.03.08 – Concert de Santoor (corda – música
hindustani) a càrrec de Kumar Gosh, organitza India
Habitat Centre.

13.03.08 – EL FESTIVAL INTERNACIONAL DE CINEMA DE MUMBAI ENTREGA GUARDÓ A CARLOS SAURA

El III Festival de Cinema Espanyol ha visitat del 6 al 15 de
mars les ciutats de Nova Delhi, Mumbai i Trivandrum. En
aquest marc el Festival Internacional de Cinema de
Mumbai ha guardonat al director i cineasta Carlos Saura
amb el Premi a la Trajectòria Artística, un dels mes
importants del país.

Aquest Festival té un nombrós grup de seguidors i està
organitzat conjuntament per Casa de la India; Instituto de
Cinematografia y de las Artes Visuales del Ministeri de
Cultura, Instituto Cervantes, Delhi; Egeda; Ambaixada
d’Espanya a Nova Delhi; Reliance Big Entertainment,
Chalachitra Academy (Govern de Kerala); Govern de
Maharashtra, Iberica Overseas i Qatar Airways.

13.03.08 – LIFETIME ACHIEVEMENT AWARD SHRI EBRAHIM ALKAZI

Shri Ebrahim Alkazi , va iniciar-se com a Director de Teatre a
Mumbai l’any 1950. El 1962 va incorporar-se al National
School of Drama & Asian Theater Institute i entre 1962 i 1977
va constituir el que avui és una veritable institució nacional.

Amant de la fotografia i estretament vinculat a l’art
contemporani de Mumbai i Delhi, ha participat activament
amb la galeria d’art contemporani *Art Heritage* fundada l’any
1977 per Roshen Alkazi, la seva esposa. *Art Heritage i The
Alkazi Collection of Photography* son sens dubte punts de
referència tant pels seguidors com pels experts de l’art
contemporani.

Ha estat guardonat en nombroses ocasions entre el que cal
destacar el Padma Shri, Padma Bushan, Fellow de la Sangeet
Natak Akademi.

Aquesta és la tercera edició d’aquest premi concedit pel
Government of National Capital Territory of Delhi. El primer
guardó va ser concedit l’any 2004 a Smt. M.S. Subbulakshmi
(vocal – música carnàtica) i el segon, l’any 2007 a Ustad
Rahim Fahimuddin Dagar (cant Dhrupad – música hindustani)

14 al 17 de mars – 10th National Festival of New Choreography (dansa)

Presentacions de Kathak, Kuchipudi, Bharatanatyam i
Manipur.
Cal destacar “Liklu Lithang” coreografia de Priti Patel (dansa
Manipur).

18.03.08 – NATIONAL GALLERY OF MODERN ART.
“The Journey of a moment in time”, retrospectiva del
treball fotogràfic de RAGHU RAI. Exposició del 18 de mars
al 15 d’abril.

COINCIDENT AMB AQUESTA RETROSPECTIVA CASA
ÀSIA MADRID I BARCELONA EXPOSA FINS EL 27.04.08
UNA MOSTRA ANTOLOÒGICA DE MÉS D’UN CENTENAR DE
FOTOGRAFIES DE RAGHU RAI.

21 i 22 de mars – **FESTIVAL HOLI**

Conegut també com el Festival dels Colors, celebra la primavera. La nit abans s'encenen fogueres que simbolitzen la destrucció de la malèfica Holika.

21,03.08. **DHRUPAD MELA - VARANASI**

El Festival de cant Dhrupad Tirth, es celebra durant tres dies al Tulsí Ghat de la ciutat de Benarés des de l'any 1975. Aquesta 32 edició ha comptat entre altres amb Pandit Ustad Zia Fariddudin Dagar i Pandit Ustad Saiduddin Dagar.

22.03.08 – Concert de **Smt. Sudha Ragunathan** (vocal – música carnàtica). Organitzat pel Tamil Sangam de Delhi.

Sudha Rhagunathan va oferir un esplèndid concert.

OPINIÓ

Nous veïns ens truquen a la porta

per Ramon Viladomat, periodista del Departament de Premsa de la Diputació de Barcelona i President de l' Associació Amics del Nepal

En els darrers anys, la comunitat nepalesa, com moltes altres provinents de països asiàtics, s'ha incrementat de forma notable a Barcelona. Fa menys de deu anys els nepalesos residents es podien comptar amb els dits, i eren bàsicament nois joves que havien arribat fins aquí en recerca de noves oportunitats de feina. Alguns, fins i tot, havien format família amb noies d'aquí.

La veritat és que, en aquest darrer any, hem vist com es creaven diverses associacions nepaleses a casa nostra. Així, el mes de novembre, coincidint amb el Festival del Tihar, l'Associació de Nepalesos residents a Catalunya va organitzar una festa al Centre Cívic de la Sedeta, on podríem dir que s'hi va aplegar la totalitat de la colònia nepalesa. El nombre em va semblar espectacular. Ja no es tractava només de nois joves, sinó que hi havia també moltes noies i alguns d'ells, amb fills nascuts aquí.

Tot un canvi significatiu, acostumats com estàvem a ser una família d'unes dimensions relativament reduïda. Podem dir doncs que estem davant d'un fenomen que evidència una voluntat d'acostar-se a la nova societat en la que viuen i treballen. La presència de nombroses persones nascudes aquí era una mostra de que no es tractava d'una festa exclusiva, sinó que expressava la seva necessitat i també les ganes, d'obrir-se a la comunitat catalana.

No és cap novetat dir que el Nepal exporta, des de fa temps, una gran quantitat de mà d'obra a l'estranger. Els pocs recursos que el país disposa, obliga a aquesta emigració de joves a la recerca de noves oportunitats. Un dels destins habituals, com és obvi, és la Índia, però també troben comunitats importants als Emirats Àrabs, on hi arriben atrets

per les ofertes de nombroses empreses de treball temporal establertes al Nepal.

Però els que finalment arriben a Europa, i concretament aquí, la seva voluntat és la de quedar-s'hi. Per això creen aquestes organitzacions de nepalesos residents, similars a molts països europeus i també als Estats Units.

La peculiaritat d'aquestes comunitats és la seva organització primer com a col·lectius de residents, però que cada vegada afinen més a l'hora d'agrupar-se a partir d'unes arrels ètniques i culturals que en el fons, representen tot el mosaic de cultures i ètnies que conviu en aquest país dels Himàlaies. Així, en els darrers mesos s'han celebrat altres trobades, com l'organitzada pel *Tamu Samaj Barcelona* integrada per membres de l'ètnia *gurung*, o també l'organitzada pel *Nepalese Democratic Forum*, un col·lectiu que ha començat a editar la revista en nepalès a Barcelona sota el títol "*El missatge espanyol*".

Totes elles són només un exemple d'aquesta nova realitat social que trobem aquí i a la que cal donar suport, ja sigui a causa de les afinitats que moltes persones puguin tenir per la seva cultura o pel mateix país, paradís de molts muntanyencs, com també per la voluntat de no ser uns estranys entre nosaltres.

La presència de totes aquestes persones incrementa la diversitat de cultures que arrelen a casa nostra, i que hem de veure com un fet d'enriquiment en nous valors i cultura per la ciutat, dins un món cada vegada més global i alhora divers.

En aquest sentit, és important saber-nos obrir a tot allò nou que tots ells ens aporten. Amb aquests nous veïns, Àsia queda ben present i més representada que mai, a casa nostra. Una oportunitat que hem de saber aprofitar.

LLIBRES, FOTOGRAFIA I CINEMA

CINEMA

Títol de la pel·lícula: **SADMA**
Director: Balu Mahendra
Estreno: Gener 1983
Actors principals: Kamal Hassan, Sridevi, Gulsan Grover, Silk Smitha.

Títol de la pel·lícula: **HAZAARON KHWAISHEIN AISI**
Director: Sudhir Mishra
Estreno: Abril 2005
Reflexa els canvis socials i polítics a l'Índia dels anys 70 V.O. anglès.

LLIBRES

THE LAST BRAHMIN

Autor: Rani Siva Sankara Sarma
Editorial: 2007, permanent black

THE LANGUAGE OF THE GODS IN THE WORLD OF MEN

Autor: Sheldon Pollock
Editorial: 2007, permanent black

FOTOGRAFIA

Made for each other

Fotografies Avinash Pasricha

M.S. Subbulakshmi

Ustad Bismillah Khan

Manipur dance

POESIA

Chantal Maillard

Adios a la India

BOMBAY

1

Niña jirafa
sentada en el altillo
de la chabola.
Niña jirafa
de piel color de tierra y
ropa color de tierra.
Su espalda mide, exacta,
lo que aquella abertura
en la que dormirá plegada
sobre sí misma. Tierra
batida es la tarde en sus ojos.
Así como se posa el polvo,
niña jirafa
Así es como mira.

2

Todo está recogido:
la ropa con la ropa,
el sueño con los sueños,
el habla en cada casa,

las llamas en el fuego.
Sin embargo, hay miradas
que, no encontrando dónde
condensarse, se fugan o
se desvanecen.
Algunas, simplemente,
se acostumbran.

Y , luego, están

esos rescoldos silenciados
que ya sin fuego,
sin casa y sin preguntas
arden despacio bajo el polvo
que los cubre.

JAIPUR

1

Las azoteas de Jaipur.
Horizonte de pájaros,
ciudad suspendida.

Bandadas de palomas y
-espejo o resonancia-
bandadas de palomas.

2

De repente la uña.
Extraña.
Ha crecido y presiona
contra la carne un tesoro
de hollín.

3

Basta que algo se mueva
para que el tiempo ocurra.
Una cometa al viento
es tiempo dilatado.
Una bandada de palomas
sobre las azoteas
es tiempo suspendido.
La máquina que traza
en el polvo una senda,

el pincel que recubre de ocre
la escayola,
la mano que abanica,
tiempo ritmado, elástico.

Luego está
el tiempo agrietado,
cuando el antes irrumpe
en el mientras.

Y, a veces,
de tan profunda, la grieta
se abre y en su centro
es tiempo detenido.
Algo o alguien, entonces, ha
dejado de moverse.

BENARÉS

Apurar la imagen de un búfalo.
Apresarla.
La imagen, no el búfalo.
Destruirla.
Borrarla.
Queda el búfalo.
(Atrás, fuera de mí,
todo es búfalo).